Cognitieve problemen bij Parkinson

Parkinsoncafe 28 oktober 2026

Marie Vriens

Slingeland Ziekenhuis

Oorzaak parkinson

Cellen die dopamine maken gaan langzaam kapot

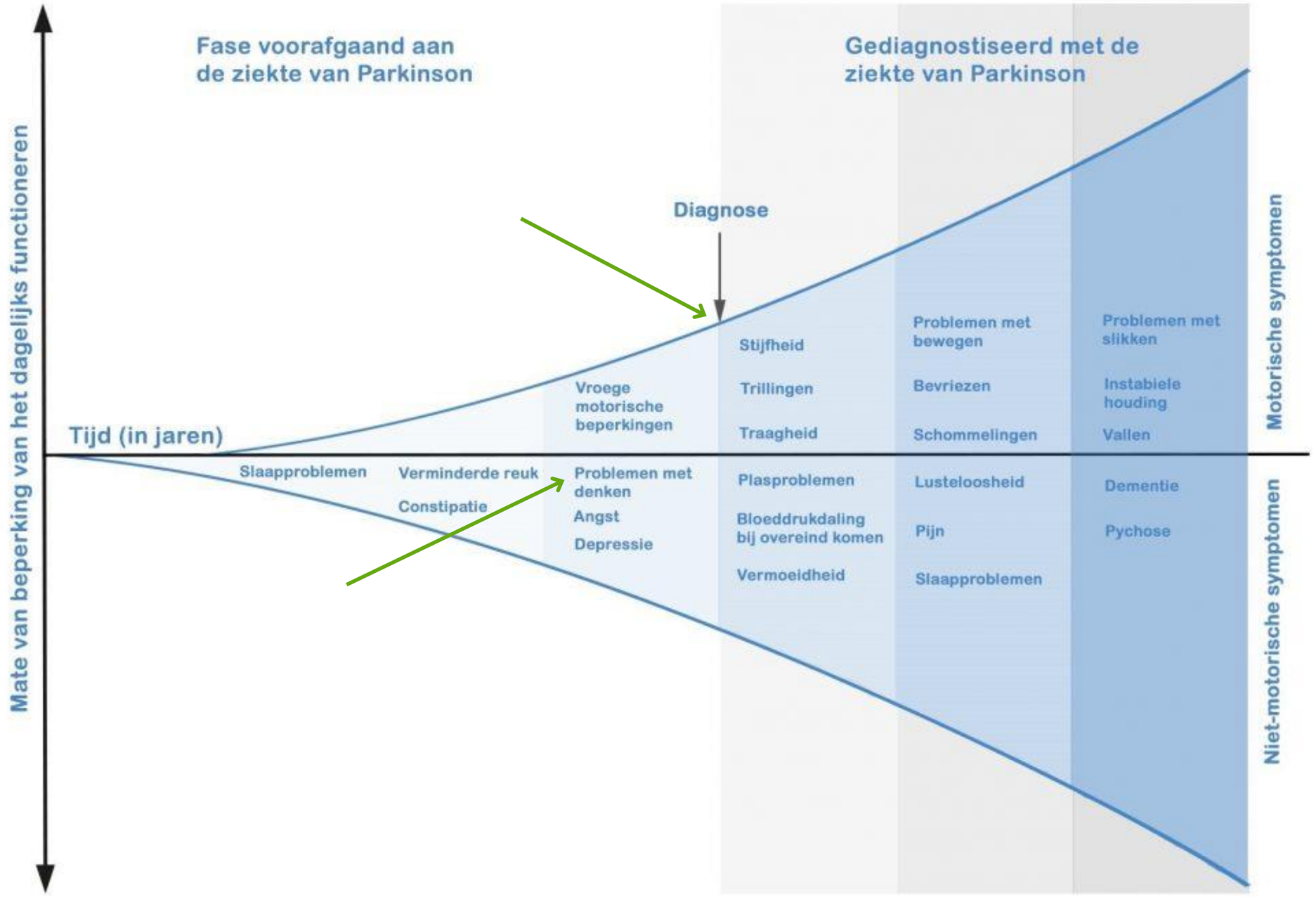

Zwarte kern: substantia nigra in hersenstam

Zenuwcellen kunnen minder goed met elkaar communiceren

70% van cellen kapot?

- moeite met bewegen
- slechter lopen
- slecht evenwicht houden
- trillen/beven
- traagheid

- problemen met denken/geheugen/informatieverwerking
- somberheid
- slaapstoornissen

Fase voorafgaand aan de ziekte van Parkinson
Gediagnostiseerd met de ziekte van Parkinson
Diagnose
Mate van beperking van het dagelijks functioneren
Tijd (in jaren)
Motorische symptomen
Niet-motorische symptomen
Slaapproblemen
Verminderde reuk
Constipatie
Vroege motorische beperkingen
Problemen met denken
Angst
Depressie
Stijfheid
Trillingen
Traagheid
Plasproblemen
Bloeddrukdaling bij overeind komen
Vermoeidheid
Problemen met bewegen
Bevriezen
Schommelingen
Lusteloosheid
Pijn
Slaapproblemen
Problemen met slikken
Instabiele houding
Vallen
Dementie
Pychose

Moeite met plannen

- **Taken organiseren**
- **Overzicht houden**
- **Beslissingen nemen**
- **Activiteiten plannen**
- **Schakelen tussen taken** mentale flexibiliteit
- **Ruimte kunnen inschatten**

Problemen aandacht en concentratie

Moeite met concentreren

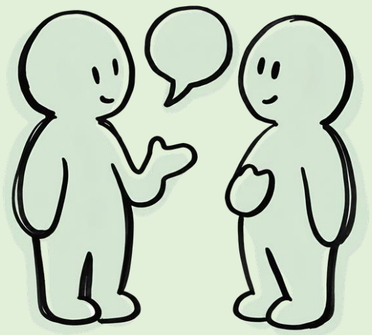
- de aandacht ergens bijhouden
- snel afgeleid zijn
- focus niet lang vast kunnen houden

Moeite met het doen van 2 dingen tegelijkertijd

Kortere spanningsboog

Alertheid

Moeite met denken

mentale tempo: traagheid

- denken
- informatieverwerking
- woordvindproblemen

Moeite met het actief ophalen van opgeslagen informatie

Aanwijzingen krijgen helpt vaak wel!

Herkennen lukt vaak wel!

Neuropsychiatrische symptomen

Apathie
- motivatie
- initiatief
- afvlakking

Wanen
Hallucinaties

15-40%

door medicatie?

Gedrag
ontremming
punding

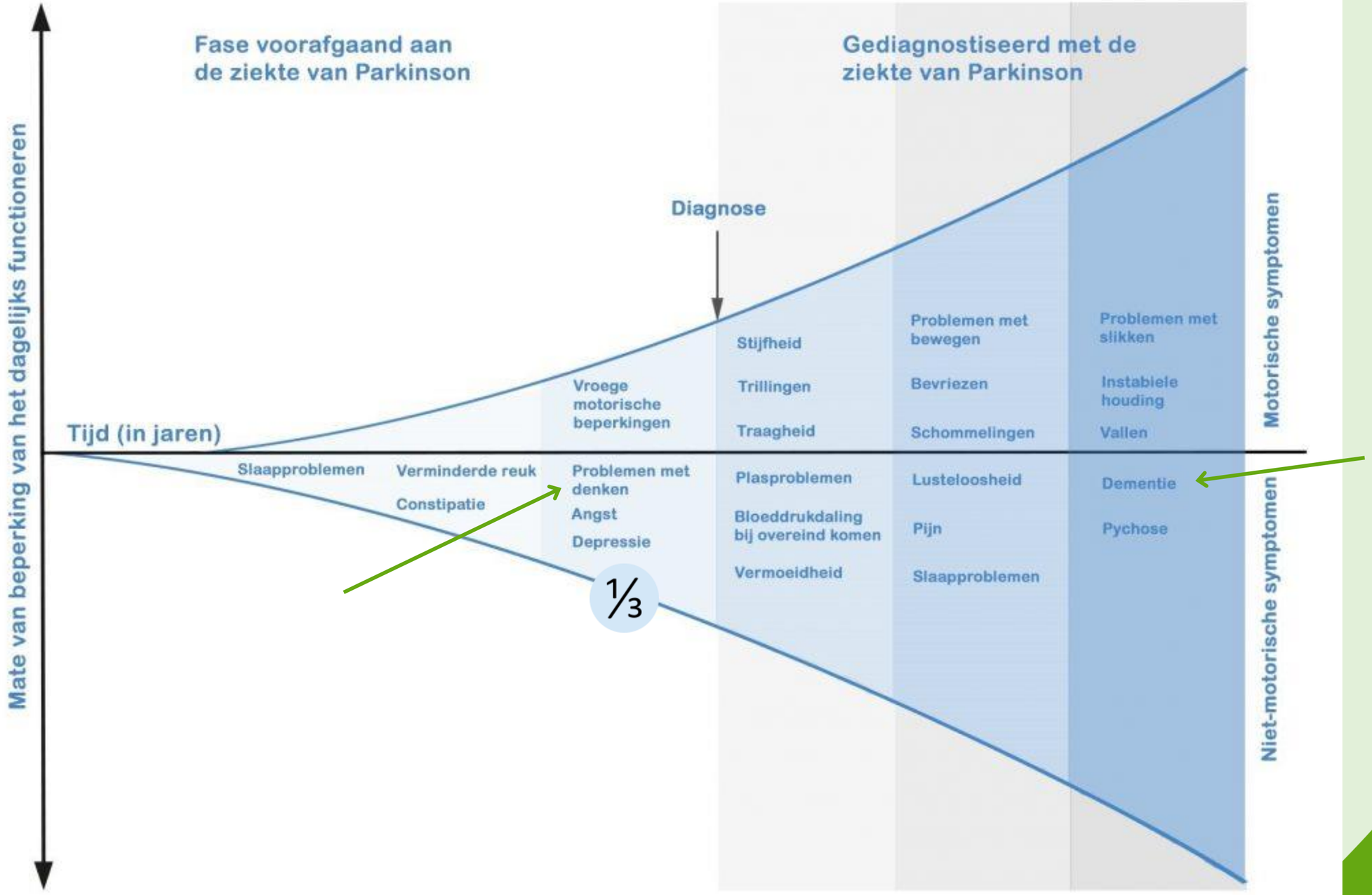
Agitatie

Bespreek klachten

Meld veranderingen in het denken bij

- neuroloog
- parkinsonverpleegkundige

Fase voorafgaand aan de ziekte van Parkinson
Gediagnostiseerd met de ziekte van Parkinson
Diagnose
Mate van beperking van het dagelijks functioneren
Tijd (in jaren)
Motorische symptomen
Niet-motorische symptomen
Slaapproblemen
Verminderde reuk
Constipatie
Vroege motorische beperkingen
Problemen met denken
Angst
Depressie
Stijfheid
Trillingen
Traagheid
Plasproblemen
Bloeddrukdaling bij overeind komen
Vermoeidheid
Problemen met bewegen
Bevriezen
Schommelingen
Lusteloosheid
Pijn
Slaapproblemen
Problemen met slikken
Instabiele houding
Vallen
Dementie
Pychose
1/3

Onderzoek naar ernst

MoCA test

Neuropsychologisch onderzoek

Ernst

Sterkte ◄► Zwakte

Milde klachten

Vaak in het begin:

lichte denkproblemen
vallen niet direct op

Mild Cognitive Impairment
40%

Geen duidelijke invloed op zelfstandig functioneren

Oorzaken

Vermoeidheid

- gevoel van zwakte
- lusteloosheid
- alles kost meer energie

Slaapproblemen

- REM-slaapstoornis
- RLS
- stijfheid
- krampen
- slaperigheid

Stemmingsproblemen

- somberheid
- depressie
- angst
- burn out

1/3

Parkinsondementie

- meer problemen
- tast zelfstandigheid aan

trager denken
trager spreken
problemen met ophalen van informatie
minder goed abstract denken

Informatie begrijpen gaat vaak wel goed!

Meer neuropsychiatrische symptomen

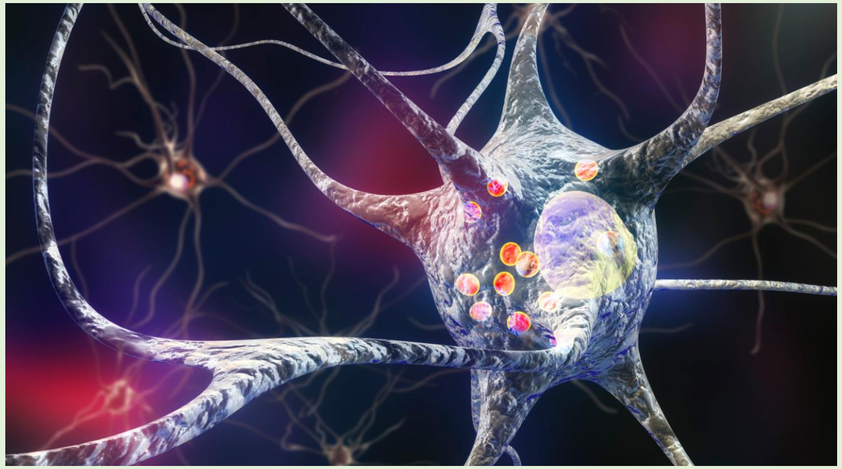
- psychose
- stemming
- apathie
- slaap
- gedrag

Risicofactoren

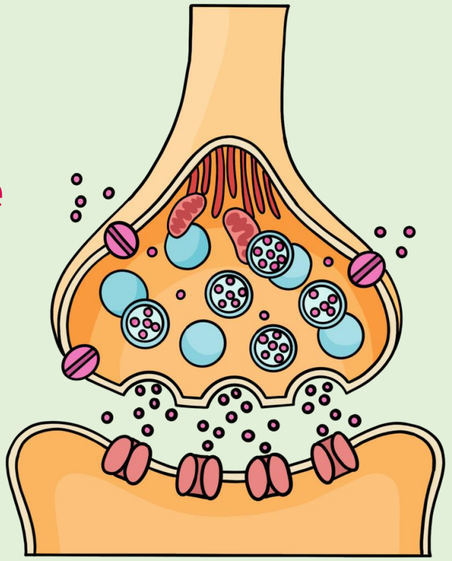
- **leeftijd**
- **ziekteduur**
  48-80%
- **beginleeftijd**
- **ernst**
- **geslacht** ♂
- **genetisch**

Oorzaken

Lewy Bodies: eiwitafzettingen

Acetylcholine

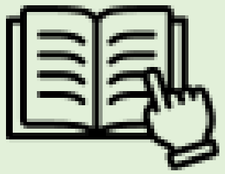
Combinatie met Alzheimer of vasculaire dementie

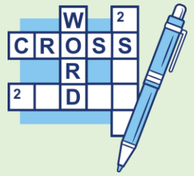
Wat is er aan te doen?

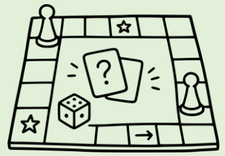
Dingen blijven doen!

Hersenen fit houden

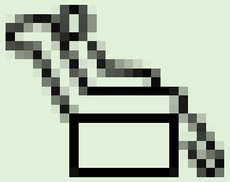
- bewegen
- sociale activiteiten
- denkoefeningen

Tijd

Gezonde leefstijl

Voeding

Compensatiestrategieen

- **dagelijkse planning**
- **structuur**

Doe 1 ding tegelijk!

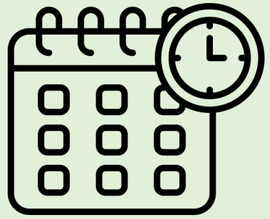
Cognitieve functietraining

Neuropsycholoog

Ergotherapeut

Vaste dagindeling

- rust
- ritme
- regelmaat

Medicatie

Medicatie heeft soms invloed op het denken!

Medicatie stoppen

bijv

- slaapmedicatie
- blaasproblemen
- antidepressiva
- antipsychotica
- allergie
- pijn
- parkinsonmedicatie

Cholinesteraseremmer

- aandacht
- concentratie
- hallucinaties
- wanen

Bijwerkingen!

Slingeland Ziekenhuis

Toekomst

Wonen

Volmacht

(Levens)testament

Vragen?

